

УДК 658:616-036.21

DOI 10.33244/2617-5940.1-2.2020.49-63

Гордей О.Д., Безноско К.О., Мерва А.О.

ВПЛИВ COVID-19 НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ

Розглянуто вплив пандемії COVID-19 на світову та національну економіку. Здійснено аналіз макроекономічних показників (вивчено динаміку зміни: ВВП, промислової продукції, безробіття, кількості ФОП, кредитної діяльності банків, показників державного бюджету), на які найбільш негативно вплинула пандемія. Встановлено основні напрями державного регулювання виходу господарюючих суб'єктів із фінансово-економічної кризи внаслідок впливу пандемії.

Ключові слова: *пандемія, COVID-19, економічне зростання, ВВП, безробіття, кредитна діяльність банків, державний бюджет.*

Гордей О.Д., Безноско К.О., Мерва А.О.

ВЛИЯНИЕ COVID-19 НА ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ В УКРАИНЕ

Рассмотрено влияние пандемии COVID-19 на мировую и национальную экономику. Осуществлен анализ макроэкономических показателей (изучена динамика изменения: ВВП, промышленной продукции, безработицы, количества ЧП, кредитной деятельности банков, показателей государственного бюджета), на которые наиболее повлияла пандемия. Установлены основные направления государственного управления выхода хозяйствующих субъектов из финансово-экономического кризиса вследствие воздействия пандемии.

Ключевые слова: *пандемия, COVID-19, экономический рост, ВВП, безработица, кредитная деятельность банков, государственный бюджет.*

Hordei O., Beznosko K., Merva A.

IMPACT OF COVID-19 ON ECONOMIC GROWTH ACTIVITIES IN UKRAINE

The impact of the COVID-19 pandemic on the global and national economy was considered. The analysis of macroeconomic indicators (the dynamics of changes: GDP, industrial production, unemployment, the number of private enterprises, lending activities of banks, indicators of the state budget), which were most affected by the pandemic, was carried out. The main directions of state management of the exit of economic entities from the financial and economic crisis due to the impact of the pandemic have been established.

Keywords: *pandemic, COVID-19, economic growth, GDP, unemployment, credit activity of banks, state budget.*

Постановка проблеми. Карантинні заходи, що були введені практично в усіх державах світу через пандемію вірусу COVID-19, спричинили суттєві зміни в глобальній економіці. Це зумовлено закриттям державних кордонів, зупинкою транспортних шляхів, призупиненням діяльності значної кількості підприємницьких структур, використанням численних обмежень для здійснення підприємницької діяльності. Також спостерігається скорочення обсягів реалізації товарів і послуг у деяких економічних галузях і кардинальний перерозподіл трудових ресурсів між ними. Вірогідно, що для відновлення економіки потрібно перерозподілити ресурси між тими галузями, які збільшили свою потужність та які можуть здійснити найбільший внесок в реальне виробництво.

Підприємницькі структури найбільше постали перед проблемами збереження ділової активності, фінансової стійкості і робочих місць. Саме тому, важливим питанням на сучасному етапі є аналіз економічного зростання в процесі подолання рецесії, яка спричинена пандемією вірусу COVID-19, і можливостей господарюючих суб'єктів у забезпеченні безперервної роботи і збереження бренду власної продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Жваве обговорення проблеми впливу COVID-19 на економічне зростання в нашій державі відбувається в ЗМІ, де власні погляди висловлюють міністри, представники організацій, економічні

експерти, соціологи і політологи, інші провідні фахівці з цього питання. Зокрема, це А. Амелін, А. Блінов, А. Гуррія, В. Горбулін, Л. Грень, Д. Долбнєва, І. Каценельсон, Я. Лаврик, А. Пустова, І. Сторонянська та інші.

Мета статті. Метою статті є дослідження стану і тенденцій впливу COVID-19 на економічне зростання в Україні, а саме визначення соціально-економічних втрат, яких зазнала наша держава від пандемії.

Виклад основного матеріалу. Всесвітня організація охорони здоров'я офіційно визнала коронавірусну хворобу пандемією у березні 2020 року. Хоча дане захворювання почало розповсюджуватись з грудня 2019 року у місті Ухань в центральному КНР. Протягом даного періоду пандемія суттєво вплинула на тренди розвитку світового економічного зростання, не залишивши осторонь жодної держави. В першу чергу, це пов'язано із жорсткими карантинними заходами, що ввели уряди багатьох держав: закриття торговельних центрів, заборона відвідання усіх розважально-масових заходів, обмеження під час пересування як в межах держави, так поза її межами, скорочення виробництва тощо.

Розвитку фінансово-кризових явищ на фоні пандемії COVID-19 стали як чинники зі сторони пропозиції (виробництво товарів та послуг), так і чинники зі сторони (інвестиції і споживання) (рис. 1).

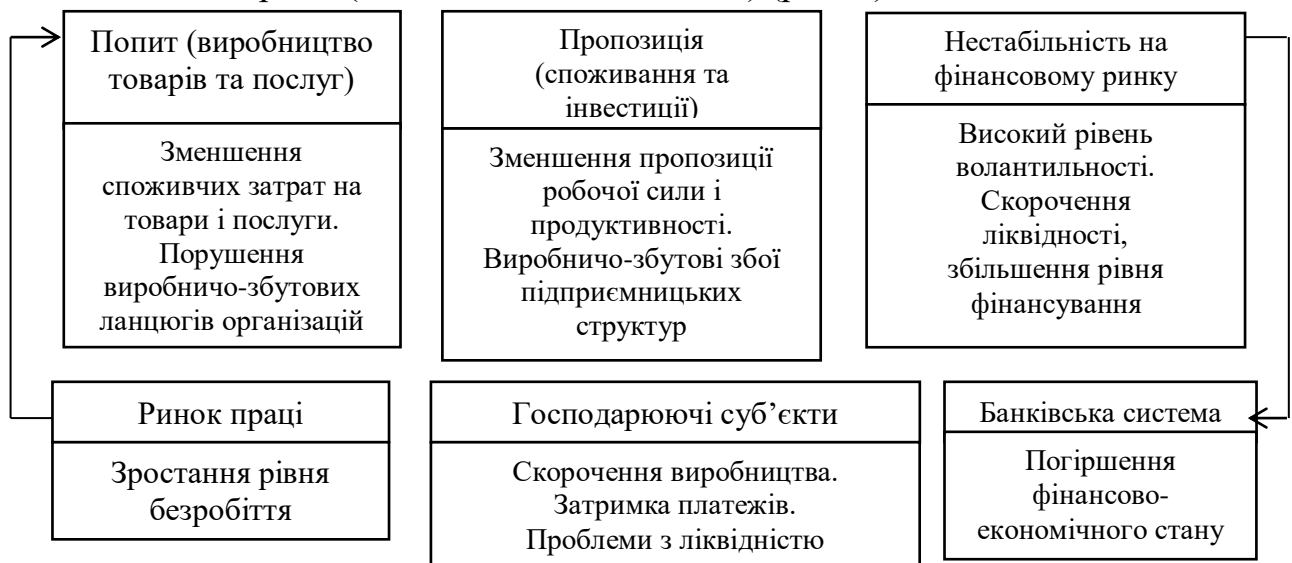

Рис. 1. Вплив пандемії COVID-19 на світове економічне зростання

Джерело: складено авторами.

Внаслідок пандемії, окремі підприємницькі структури перевели своїх працюючих на режим роботи «на дому», інші ж змушені відправляти їх у відпустку за власний рахунок. При цьому є випадки зловживань та порушень деякими роботодавцями умов трудової угоди, які вимагають від робітників писати заяви на звільнення за власним бажанням. Все це вкрай негативно позначається на добробуті населення, їх фінансовому стані і в майбутньому призведе до скорочення їх споживчого попиту на цілу низку товарів та послуг [1].

Варто відзначити, що сучасні негативні тренди розвитку функціонування національної економіки не можна пов'язувати виключно із введенням пандемією COVID-19. Про загальну тенденцію до зниження рівня економічної активності в державі засвідчує зниження номінального ВВП протягом другого кварталу 2020 року в порівнянні із II кварталом 2019 року (рис 2).

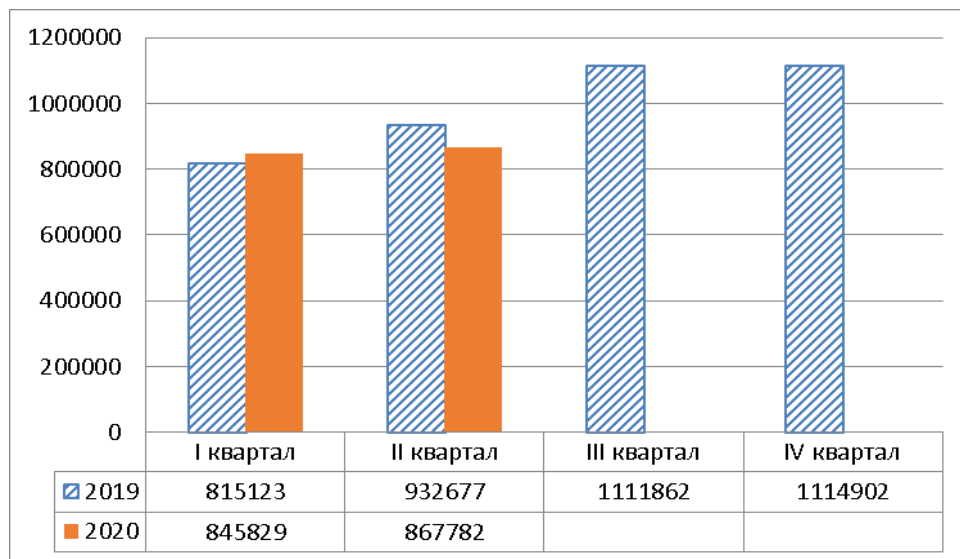

Рис. 2. Динаміка ВВП України у 2019 – 2020 роках (млн грн)

Джерело: складено авторами на основі [2].

З рис 2 бачимо, що динаміка ВВП України протягом за II квартал 2020 року зменшилась за порівняно із II кварталом 2020 року на 64895 млн. грн або на 7%. НБУ очікує падіння в 3 кварталі на 7,4%, в 4 кварталі – на 3,8%. Відповідно до прогнозу, зниження ВВП за 2020 рік складатиме 6% [2].

Фактично заходи із обмеження мобільності населення та зупинки функціонування господарюючих суб'єктів разом із обмеженнями в експортно-імпортній діяльності (спричиненими впливом пандемії COVID-19 на функціонування світового ринку товарів і послуг) тільки поглибили проблеми національної економіки. Результатом дії даних факторів стало падіння виробничих обсягів в нашій держав, зокрема: в промисловості – на 8,7% (січень-травень 2020 р. порівняно із аналогічним періодом 2019 року), у сільському господарстві – на 2%.

У регіональному розподілі найбільшого падіння зазнала промисловість у Дніпропетровській області, та у західних областях (окрім Львівщини) (рис. 3). Загальні обсяги реалізації промислової продукції у Львівській області не тільки не зазнали падіння, але і збільшились на 3,3% в порівнянні із аналогічним періодом 2019 року (завдяки збільшенню виробництва харчової і хімічної промисловості).

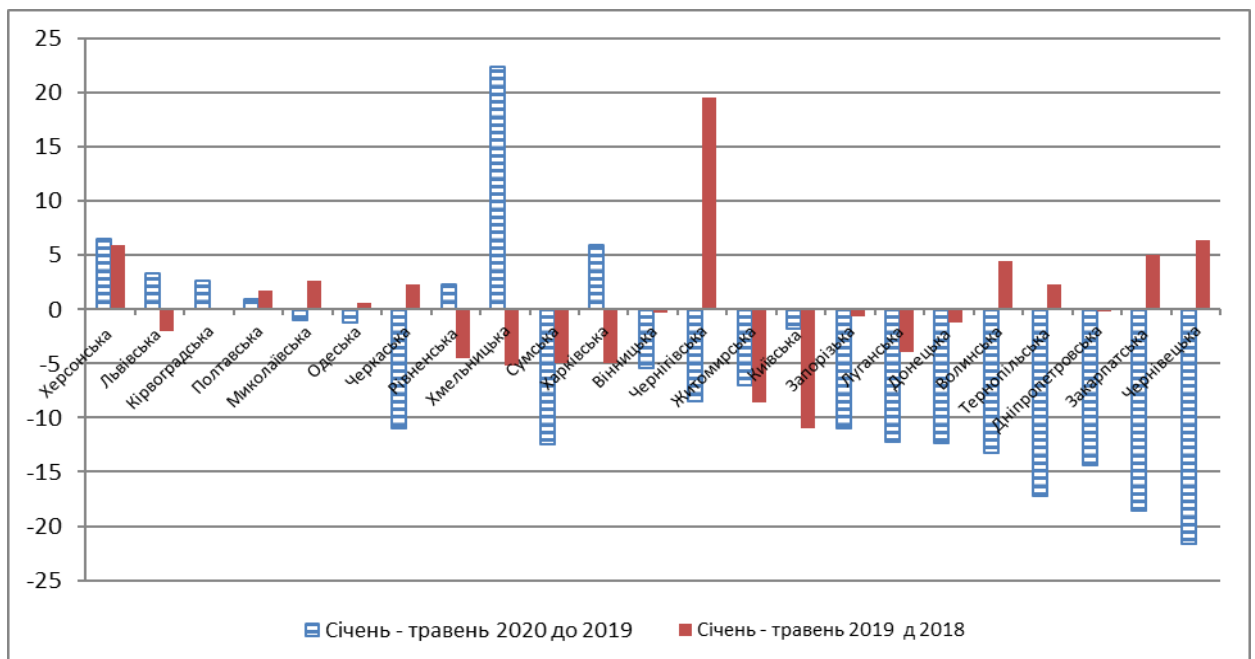

Рис. 3. Темпи приросту обсягів промислової продукції в регіональному розрізі України, %

Джерело: складено авторами на основі [3].

Найменше в умовах пандемії постраждали підприємницькі структури, котрі забезпечують життєдіяльність адміністративно-територіальних одиниць

– постачання електроенергії і газу (-1,9% порівняно із 2019 роком.), виробництво споживчої товарної продукції короткострокового споживання (-7%). Позитивним є виробництво фармацевтичної (+6,7%) і хімічної (+9,3%) товарної продукції. Натомість зменшилось виробництво споживчої товарної продукції тривалого використання (-32%) і інвестиційних товарів (-27%) [3].

Відповідно це все призвело до скорочення рівня безробіття. У першому кварталі 2020 року. кількість зареєстрованих безробітних становила понад 373 тисячі осіб. Серед 38% шукачів роботи – громадяни із професійно-технічною освітою. Серед роботодавців незмінним залишається високий попит на кваліфікованих працівників. Середній рівень заробітної плати у вакансіях протягом даного періоду становив 6 724 грн. Водночас є пропозиції роботи із рівнем зарплати понад 20 тисяч грн. [4]. Розмір заробітної плати деяких професій становить 22 669 - 29 500 грн. (табл.1).

Таблиця 1

Статистичні дані рівня безробіття протягом I кварталу 2020 року

Кількість зареєстрованих безробітних	Особи які шукають роботу			
	громадяни із вищою освітою	громадяни з професійно - технічною освітою	громадяни із загальною середньою освітою	
373 000 осіб	43%	38%	19%	
Відповідно до видів економічної діяльності найбільша кількість пропозицій роботи (68 000 вакансій)				
переробна промисловість (18,5%)	торгівля та ремонт транспортних засобів (15,7%)	транспорт (11, 3%)		державне управління (8,0%) освіта (7,8%)
Попит серед роботодавців на кваліфікованих працівників				
Працівники з інструментом (22,4%)	Працівники із обслуговування, експлуатації устаткування та машин (16,3%)	працівники сфери торгівлі й послуг (15,7%)		
Професії, за якими розмір заробітної плати найбільший				
технік-оператор електронного устаткування – 29 500 грн	помічник керівника виробничого підрозділу – 25 000 грн	забійник на відбійних молотках - 24 723 грн	Інженер з управління повітряним рухом - 23 480 грн	зварник - 22 669 грн

Джерело: складено авторами на основі [3].

У значній мірі високі показники рівня безробіття пов'язані із зменшенням кількості фізичних осіб підприємців (далі – ФОП.) Через

карантинні заходи станом на 27.04.2020 р. призупинило діяльність 277 тис. ФОП [5]. В секторальному розрізі: 211,3 тис. ФОП, які працюють на ринках, 14,7 тис. ФОП в плановій медицині і стоматології, 8,4 тис. ФОП в туристичній сфері (рис. 4).

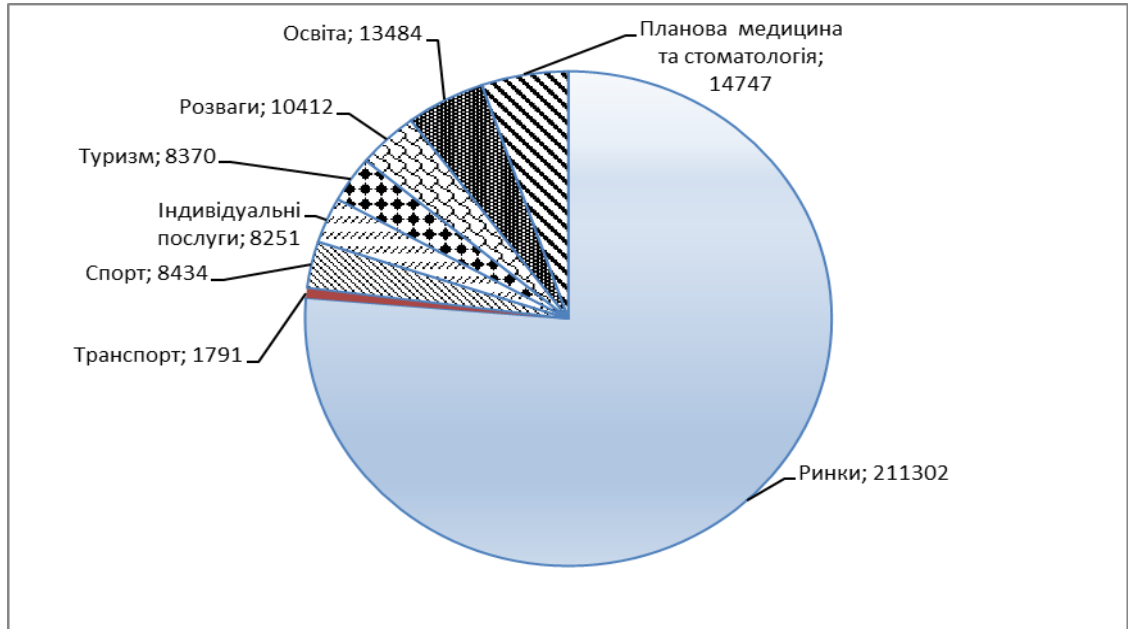

Рис. 4. Секторальна структура ФОП, які вимушені припинити роботу зв'язку із пандемією COVID-19 (березень-квітень 2020 р.), осіб

Джерело: складено автором на основі [5].

Майже в три рази знизилась кількість новозареєстрованих ФОП (якщо протягом 2019 року їх кількість становила близько 5 тис. осіб щотижня, то під час карантину вона не перевищувала 1,5 тис. ФОП). Зменшення рівня доходів господарюючих суб'єктів під час пандемії COVID-19 зменшило їх кредитоспроможність, що відповідно обмежило готовність банківських установ здійснювати кредитування.

Відповідно до даних НБУ [2], з'ясуємо як вплинула пандемія COVID-19 на кредитну діяльність банківських установ. Важливим інструментом кредитної діяльності банківської системи як загалом, так і кожної банківської установи окремо, виступає кредитний портфель (рис. 5). З рис 5 бачимо, що наприкінці 2019 року кредитний портфель банківської системи нашої держави суттєво знизився порівняно із попередніми роками (на 85079 млн.

грн., чи на 7,6%). Відзначимо, що саме в листопаді-грудні почалися перші захворювання.

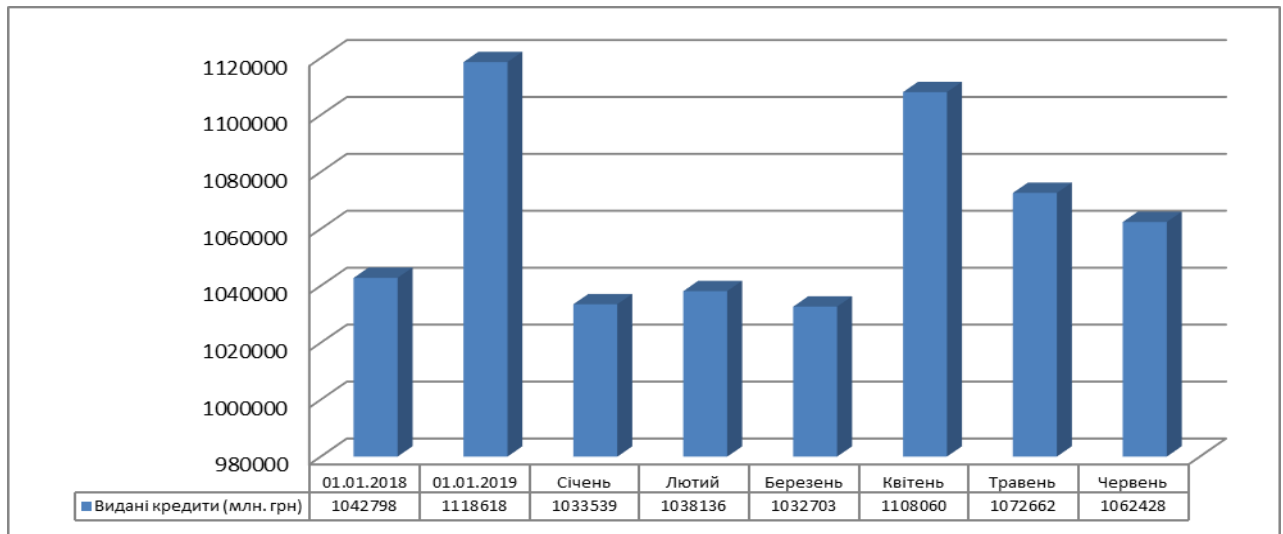

Рис. 5. Динаміка кредитного портфелю банківських установ України протягом 2017–2019 років, 5 міс. 2020 р., млн грн

Джерело: складено автором на основі [2].

Далі протягом 3-х місяців динаміка мала хаотичний характер: у січні і березні 2020 р. збільшувався, відповідно на 4597 млн. грн. (чи на 0,4%) і 75357 млн. грн. (на 7,3%). Протягом лютого і квітня 2020 р. невелике (на 0,5% та 1%) зниження. Найбільший рівень скорочення простежується в квітні 2020 р., що, вірогідно, пов'язано із оголошенням карантину. Інакше кажучи, сума наданих банківських кредитів номінально знижувалась.

Масштаби кредитної діяльності банківських установ України доцільніше оцінити завдяки коефіцієнту кредитної активності. На протязі 2017-2018 років банківські установи України здійснювали досить агресивну кредитну політику (рівень кредитної активності, відповідно, становив 78% і 82,2%), що є більшим а рекомендовану межу 65-75%. Протягом 2019 року порівняно із 2018 роком коефіцієнт кредитної активності банківських установ України зменшився із до 69,2%. Протягом 5-ти місяців 2020 р. банківські установи України здійснювали більш помірковану і виважену кредитну політику (середній рівень кредитної активності становив понад 68%).

Враховуючи те, що пандемія COVID-19 створила ряд загроз для розвитку національної економіки, з квітня 2020 року були ухвалені зміни до ЗУ про Державний бюджет на 2020 рік, котрі передбачають значне розширення дефіциту – 7,5% з 2,1% ВВП. Доходи знижено на 11% порівняно із попереднім законом, видатки збільшено на 7%, зокрема через необхідність вжиття заходів для протидії поширення пандемії COVID-19, підтримки підприємницьких структур та вразливих верств населення. Такі дії призведуть до дуже значного збільшення дефіциту бюджету (табл.2).

Таблиця 2

Головні параметри державного бюджету, млрд. грн.

	2020		Відхилення від Закону І		% річна зміна		% ВВП (за прогнозом НБУ)	
	Закон І	Закон ІІ	млрд. грн	%	Закон І*	Закон ІІ**	Закон І	Закон ІІ
Доходи	1095,6	975,8	-119,7	-10,9	9,7	-2,3	25,5	24,6
Податкові надходження, у	926,5	781,1	-145,4	-15,7	15,9	-2,3	21,6	19,7
ПДФО	129,4	110,8	-18,5	-14,3	17,7	0,8	3,0	2,8
ППП	118,9	98,2	-20,7	-17,4	11,0	-8,3	2,8	2,5
Рентна плата	55,3	32,5	-22,8	-41,2	18,4	-30,4	1,3	0,8
Акцизний податок	141,0	128,5	-12,4	-8,8	14,3	4,2	3,3	3,2
Акцизний податок з вироблених товарів	87,8	75,2	-12,7	-14,4	24,7	7,5	2,0	1,9
Податок на додану	446,3	379,2	-67,1	-15,0	17,9	0,1	10,4	9,6
ПДВ з вироблених товарів з урахуванням	96,8	75,4	-21,4	-22,1	8,8	-15,2	2,3	1,9
ПДВ з ввезених товарів	349,5	303,8	-45,7	-13,1	20,6	4,8	8,1	7,7
Неподаткові надходження та інші доходи	169,0	194,7	25,7	15,2	-14,9	-1,9	3,9	4,9
Видатки (включно кредитування)	1191,9	1274,2	82,4	6,9	10,4	18,1	27,8	32,1
Сальдо (- дефіцит)	-96,3	-298,4	-202,1	-	-	-	-2,2	-7,5

* Закон І – Закон України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», редакція від 03.04.2020 р.

** Закон ІІ – Закон України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», від 13.04.2020 р.

Джерело: складено авторами на основі [6].

Параметри бюджету на 2020 рік приведено в відповідність до нових макроекономічних умов. Доходи державної казни затверджені у 2020 році у розмірі 975,83 млрд. грн.. (зокрема 855,4 млрд. Грн.. за загальним фондом), видатки – 1,27 трлн. грн. (за загальним фондом – 1,14 трлн. грн.) [7].

Зазначимо, що і розвинені країни, які містять так звану «фінансову подушку» також постраждали від пандемії COVID-19 (рис 6).

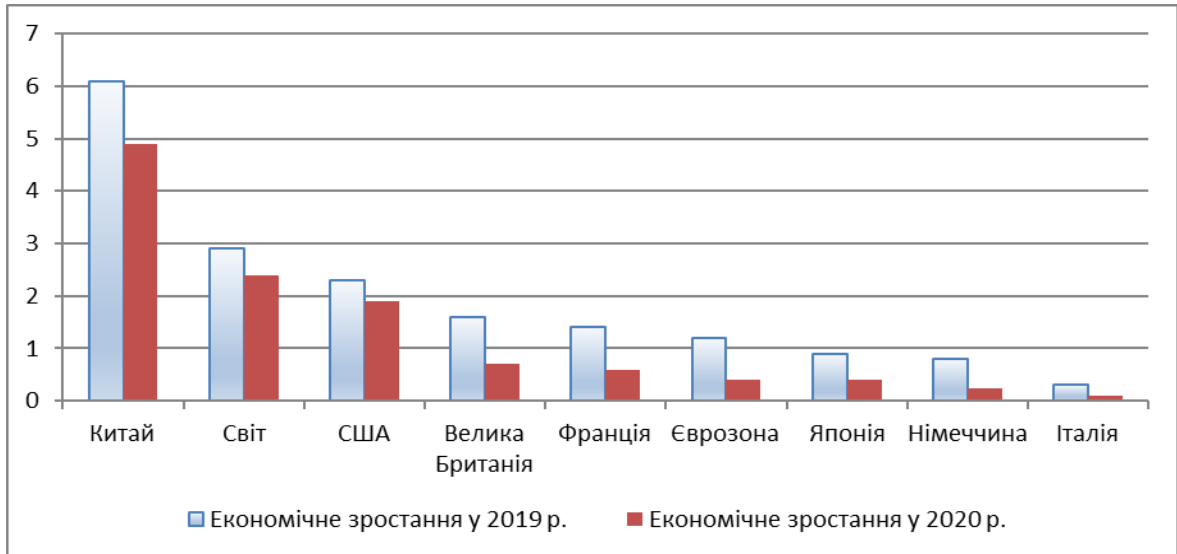

Рис. 6. Економічне зростання країн світу протягом 2019–2020 років

Джерело: складено авторами на основі [8].

Із рис. 6 спостерігаємо падіння темпів економічного зростання провідних країн світу (рис. 6), зокрема, протягом першого кварталу 2020 року економічне зростання КНР зменшилось до 4,5 % в порівнянні із 6 % у четвертому кварталі 2019 році, США а 0,4%, та загалом в усьому світі та єврозоні зменшився рівень економічного зростання.

Експерти Українського інституту майбутнього здійснили свої розрахунки втрат вітчизняної економіки від карантину в умовах перебігу 2-х сценаріїв (табл. 2). До цього всього додається і необхідність погашення зовнішньої заборгованості. Якщо взяти до уваги Державну казну, то практично 450 млрд. грн. із трильйонного бюджету йде на обслуговування заборгованості. При цьому суттєвих втрат зазнає корпоративний сектор: це буде чи значне зниження економічного потенціалу підприємницьких структур, в першу чергу людського, через звільнення робітників або їх відправлення у неоплачувану відпустку, чи ж «вимирання» підприємницьких структур.

Досвід європейських держав із подолання наслідків кризових явищ, спричиненої пандемією COVID-19, засвідчує що в першу чергу уряди намагаються підтримати працюючих, котрі втратили роботу, та частково компенсувати виплати зарплат при вимушеному карантині. Для цього започатковують різноманітні програми для ведення підприємницької діяльності із забезпечення компаній достатніми грошовими потоками в першу чергу для оплати праці найманих робітників і послуг постачальників. При цьому державну допомогу спрямовують насамперед туди, де позитивний ефект від неї для економіки буде найбільшим [10, 11].

Таблиця 3

Прогнози експертів Українського інституту майбутнього щодо втрат української економіки в умовах перебігу двох сценаріїв карантину

Прогноз	Сценарій 1 «базовий»	Сценарій 2 «помірно-песимістичний»
Падіння офіційної зайнятості	860 тисяч людей - усього; 14 тисяч людей - за день карантину (в перерахунку, виходячи з тривалості карантину 60 днів)	У третьому кварталі 2020 року: 845 тисяч людей - усього за квартал; 14 тисяч людей - за день карантину. За два квартали 2020 року 1,7 млн людей залишаться без джерела доходу. Для порівняння: у кризовий 2008 рік роботу втратили 1,1 млн українців
Падіння реального ВВП	6,4 % - за підсумками 2020 року	23,5 % - за третій квартал 2020 року; 10,3 % - за підсумками 2020 року
Втрати економіки під час карантину в другому кварталі 2020 року	2,5 млрд грн на день (недоотримана додана вартість)	4,7 млрд. грн на день у третьому кварталі 2020 року
Бюджетні втрати, виходячи із падіння зайнятості	1,5-2 млрд грн (замість 23-24 млрд грн на місяць збори ЄСВ- ПДФО передбачаються на рівні 21,522 млрд. грн. Втрати в травні при подовженні карантину становитимуть уже 3-4 млрд. грн	на липень-серпень на рівні 5-7 млрд грн на місяць
Середньорічний курс гривні щодо долара	30 грн	32 грн

Джерело: складено авторами на основі [9].

Для збільшення рівня економічного зростання та розвитку бізнесу зокрема, потрібна державна підтримка, економічний зміст котрої полягає в створенні і впровадженні державних програм розвитку господарюючих суб'єктів за такими напрямками, як науково-технічний прогрес, фінансове, кадрове, ресурсне забезпечення, тощо.

В умовах пандемії державна підтримка господарюючих суб'єктів має здійснюватися за такими напрямками: удосконалення законодавчої бази розвитку підприємницької діяльності; удосконалення спрощеної системи оподаткування, обліку і звітності; фінансово-кредитна підтримка; фінансова підтримка інноваційних проектів; удосконалення системи підготовки і перепідготовки кадрів; створення належних умов для залучення до ведення бізнесу [12].

Також враховуючи затяжний характер пандемії COVID-19, варто акцентувати увагу на прискореному ендегенному зростанню економіки регіонів, залучення в економічний оборот ресурсів, котрі не були задіяні раніше, і перетворення їх на активи розвитку. Переорієнтація бізнесу на місцевому рівні в умовах «нової реальності» повинна відбуватись з врахуванням:

- нових споживчих потреб населення в умовах пандемії COVID-19: зниження рівня споживання, в першу чергу товарної продукції промислової групи, виникнення і збільшення потреби в товарах першої необхідності (харчові та продукти побутової хімії, дезінфектори, предмети захисту тощо);

- зростання зовнішнього попиту на сільськогосподарську і харчову товарну продукцію потребує диверсифікації аграрного виробництва, збільшення рівня переробки виробленої товарної продукції, сприяння розбудові логістичних потужностей;

- перегляду можливостей налагодження дистанційної роботи як у нинішніх умовах, так і в майбутньому. Зміни підходів до налагодження виробничого процесу, враховуючи вимоги пандемічної ситуації (соціальне дистанціювання, забезпечення засобами захисту, дезінфекція приміщень, підвіз працівників до місця праці тощо).

Також напрямами державної підтримки розвитку територіальних громад в умовах пандемії COVID-19 повинні стати: завершення формування нового адміністративно – територіального устрою і продовження реформи децентралізації та секторальних реформ; оптимізація бюджетних затрат і

орієнтація витрат розвитку на процеси, котрі мають мультиплікаційний ефект для економічного зростання; першочергова підтримка секторів, які найбільше постраждали від запровадження карантину (туристична галузь, готельно-ресторанний бізнес, транспорт); створення належних умов для здійснення реалізації бізнес-проектів територіальних громад, які спрямовані на використання ресурсів громади на засадах інклюзивності і «розумної» спеціалізації. Це дозволить не тільки подолати ризики, спричинені COVID-19 для економічного зростання регіонів, але й використати можливості, котрі надає криза для стимулювання перспективних видів економічної діяльності і реструктуризації економіки регіонів [13].

Висновки. Результати здійсненого дослідження дають можливість стверджувати, що пандемія COVID-19 суттєво пригальмувала глобальну та національну економіку, хоча зазначимо, що і без пандемії економічне зростання в Україні знаходилось на низькому рівні. Тому, не маючи фінансових резервів для подолання негативних наслідків протягом 2020 року в вітчизняній економіці спостерігається зменшення: рівня ВВП, темпів росту промислової продукції; закриття суб'єктів малого бізнесу, зокрема ФОП; зниження рівня надходжень консолідованого бюджету тощо. Запропоновані нами напрями економічного зростання в період пандемії COVID-19 не вирішують проблеми економічного зростання одразу, але саме вони є тим фундаментом розвитку національної економіки на сучасному етапі.

Список використаних джерел

1. Долбнева Д. В. Вплив COVID-19 на економіку країн світу. Проблеми економіки. 2020. №1. С. 20–26. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-20-26>
2. Інфляційний звіт. Національний банк України: сайт. 2020. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2020-Q2.pdf?v=4&fbclid=IwAR1ZziNjvI3eg4v2fgX5tliVukIUJ4-H_Pfd_FRx F6Y w U F U X D 3 8vumoZxI
3. Офіційні дані Державної служби статистики України.: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

4. Грень Л.М. Специфіка державного управління розвитком системи професійно-технічної освіти на державному та регіональному рівнях. Публічне управління і адміністрування в Україні. Серія «Механізми державного управління». 2019. Вип. 12. С. 26-33.
5. Вплив карантину на економіку України. Опендатабот: сайт. 2020. URL: <https://opendatabot.ua/businessquarantine>
6. Інфляційний звіт. Національний банк України. Квітень. 2020 р. с.25. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2020-Q2.pdf?v=4 (дата звернення: 02.05.2020).
7. Доходи держбюджету у квітні-2020 недовиконані на 11,6%. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/659737.html> (дата звернення: 02.05.2020).
8. Коронавірус в цифрах: як змінилася світова економіка. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-51994936>
9. Амелін А., Лаврик Я., Монін Д. Прогноз збитків. Якими будуть економічні збитки України через пандемію корона вірусу. URL: https://dt.ua/ECONOMICS/prognoz-zbitkiy yakimi-budut-ekonomichni-zbitki-ukrayini-cherez-pandemiyukoronavirusa-342951_.html
10. Вплив COVID-19 та карантинних обмежень на економіку України. Кабінетне дослідження [Електронний ресурс]. – ГО «Центр прикладних досліджень», 2020. URL: <https://www.kas.de/documents/270026/8703904/+2020.pdf/b7398098-a602-524d-7f88-6189058f69d3>
11. Горбулін В.П. Національна безпека України: фокус пріоритетів в умовах пандемії / В.П. Горбулін, Ю.Г. Даник // Наука і суспільство. – Вісн. НАН України, 2020, № 5.
12. Onyshchenko S. The Impact of External Threats to the Economic Security of the Business / S. Onyshchenko, O. Maslii, B. Ivanyuk // Development and Strategic Management of Economic System: Collection of scientific articles. – Atlantis Press, Paris, France, 2019.
13. Сторонянська І. З., Беневська Л. Я. Економіка регіонів України під дією викликів пандемії COVID-19. Регіональна економіка. 2020. №2(96). С. 5-16. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2020-2-1>. Літер.: 16

References

1. Dolbneva DV The impact of COVID-19 on the economy of the world. Problems of the economy. 2020. №1. С. 20–26. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-20-26>
2. Inflation report. National Bank of Ukraine: website. 2020. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2020-Q2.pdf?V=4&fbclid=IwAR1ZziNjvI3eg4v2fgX5tliVukIUJ4-H_Pfd_FRxF6YwUFUXD38vumoZxI
3. Official data of the State Statistics Service of Ukraine URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

4. Gren LM Specifics of state management of the development of the system of vocational education at the state and regional levels. Public administration in Ukraine. Series "Mechanisms of public administration". 2019. Vip. 12. pp. 26-33.
5. The impact of quarantine on the economy of Ukraine. Opendatabot: site. 2020. URL: <https://opendatabot.ua/businessquarantine>
6. Inflation report. National Bank of Ukraine. April. 2020 p.25. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2020-Q2.pdf?V=4 (access date: 02.05.2020).
7. State budget revenues in April 2020 are underfulfilled by 11.6%. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/659737.html> (access date: 02.05.2020).
8. Coronavirus in numbers: how the world economy has changed. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-51994936>
9. Amelin A., Lavrik J., Monin D. Forecast of losses. What will be the economic losses of Ukraine due to the Crown virus pandemic? URL: https://dt.ua/ECONOMICS/prognoz-zbitkivyakimi-budut-ekonomichni-zbitki-ukrayini-cherez-pandemiyukoronavirusa-342951_.html
10. Impact of COVID-19 and quarantine restrictions on the economy of Ukraine. Cabinet research [Electronic resource]. - NGO "Center for Applied Research", 2020. - Access mode: <https://www.kas.de/documents/270026/8703904/+2020.pdf/b7398098-a602-524d-7f88-6189058f69d3>
11. Gorbulin VP National security of Ukraine: focus of priorities in the conditions of a pandemic / V.P. Gorbulin, Yu.G. Danyk // Science and Society. - Visn. NAS of Ukraine, 2020, № 5.
12. Onyshchenko S. The Impact of External Threats to the Economic Security of Business / S. Onyshchenko, O. Maslii, B. Ivanyuk // Development and Strategic Management of Economic System: Collection of scientific articles. - Atlantis Press, Paris, France, 2019.
13. Storonyanska IZ, Benovska L. Ya. Economy of the regions of Ukraine under the influence of the challenges of the COVID-19 pandemic. Regional economy. 2020. №2 (96). Pp. 5-16. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2020-2-1>. Letters: 16

Гордей Оксана Дмитрівна (ORCID ID 0000-0001-6938-0548) – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів імені Л.Л. Тарангул Університету державної фіскальної служби України (м. Ірпінь);

Безноска Карина Олександрівна – здобувач вищої освіти II (магістерського) рівня Університету державної фіскальної служби України (м. Ірпінь);

Мерва Анастасія Олегівна – здобувач вищої освіти II (магістерського) рівня Університету державної фіскальної служби України (м. Ірпінь).